

PROGRAMA DE MILLORA DE L'APRENENTATGE I RENDIMENT ACADÈMIC (PMAR)

INTRODUCCIÓ

ÀREES: llengua catalana, llengua castellana i geografia i història

Professores	2n PMAR	3r PMAR
Francesca Maria Mas Font	Llengua catalana Llengua castellana Geografia i Història	Llengua castellana Geografia i Història
Antònia Ramis Montserrat		Llengua catalana

La integració de les àrees de Llengua Castellana, Llengua Catalana i Geografia i Història en un mateix àmbit es fonamenta en la naturalesa de l'objecte d'aprenentatge i en les relacions entre cadascuna de les disciplines.

La Geografia i la Història pretenen presentar com a objecte d'aprenentatge la dimensió social de l'ésser humà, entesa com l'explicació dels fenòmens socials a través de diferents fonts d'informació, i això implica la utilització de procediments lingüístics de recerca i documentació.

Les Llengües Catalana i Castellana no poden explicar-se descontextualitzades, sinó en relació amb els usuaris -emissors i receptors- i amb la seva intenció comunicativa en el marc de les relacions interpersonals i, en definitiva, socials que estableixen.

Encara més qualsevol procés d'aprenentatge es produeix en contextos socialment significants i els processos de comprensió oral i escrita i d'expressió oral i escrita són instruments essencials en la recerca de la informació, en el seu tractament i en l'assimilació de coneixements. Les habilitats lingüístiques poden, doncs, exercitar-se al voltant de qualsevol coneixement disciplinar.

Per una altra banda, l'objectiu ineludible al final de l'ensenyament obligatori en matèria de llengües ha de ser comprendre i produir missatges orals i escrits amb propietat, autonomia i creativitat, en llengua catalana i castellana, fent-los servir per comunicar-se i per organitzar els propis pensaments i reflexionar sobre els processos implicats en l'ús del llenguatge.

Aprendre a comunicar-se és adquirir la competència comunicativa (gramatical, sociolingüística, discursiva i estratègica) progressivament.

ÀREES DE LLENGUA CATALANA, CASTELLANA I GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Les competències bàsiques que es treballaran en els diferents blocs de continguts són les següents:

Competència en comunicació lingüística	Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic
<ul style="list-style-type: none">- Ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, interpretació i comprensió de la realitat, de construcció i comunicació del coneixement, d'organització i autoregulació del pensament, de les emocions i de la conducta.	<ul style="list-style-type: none">- Habilitat per interactuar amb el món físic en els seus aspectes naturals i en els generats per l'acció humana, possibilitant:<ul style="list-style-type: none">-La comprensió de successos.-La predicció de conseqüències.-L'activitat dirigida a la millora i preservació de les condicions de vida pròpies, dels altres i de la resta d'éssers vius.
Tractament de la informació i competència digital	Competència social i ciutadana
<ul style="list-style-type: none">- Cercar, obtenir, processar i comunicar informació.- Transformar la informació en coneixement.- Emprar les TIC com a element essencial per informar-se, aprendre i comunicar-se.	<ul style="list-style-type: none">- Facilitar la informació necessària per situar l'alumnat al marc cultural i social on viu.- Presentar els continguts amb criteris i principis metodològics encaminats a ajudar l'alumnat a traduir els seus coneixements en comportaments socials, democràtics, solidaris i crítics.- Consciència, avaluació i reconstrucció dels valors per crear un sistema de valors propi.
Competència per aprendre a aprendre	Autonomia i iniciativa personal
<ul style="list-style-type: none">- Coneixement de les pròpies capacitats intel·lectuals, emocionals i físiques i del procés per desenvolupar-les.- Consciència de les capacitats que són part de l'aprenentatge: atenció, concentració, memòria, comprensió i expressió.- Emprar estratègies i tècniques d'estudi, de treball cooperatiu, investigació, resolució de problemes, planificació i organització, per recollir, seleccionar i tractar informació.	<ul style="list-style-type: none">-Visió estratègica dels reptes i oportunitats per identificar i complir objectius i mantenir la motivació.-Capacitat per posar en relació l'oferta acadèmica, laboral o de lleure-Proposar-se objectius i planificar i realitzar projectes.-Relacionar-se, cooperar i treballar en equip. Posar-se en el lloc dels altres, valorar les seves idees, dialogar, negociar.

ÀREA DE LLENGÜES CATALANA I CASTELLANA

1.OBJECTIUS

1. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en les dues llengües oficials per comunicar-se amb els altres, per aprendre, per expressar les opinions i concepcions personals i satisfer les necessitats individuals i socials.
2. Aconseguir la competència en les dues llengües oficials com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals.
3. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
4. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
5. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
6. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
7. Comprendre i crear textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres.
8. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
9. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar aquesta realitat com una riquesa cultural i personal.
10. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
11. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.
12. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
13. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
14. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context.
15. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
16. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua catalana i castellana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat.

17. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

SEGON CURS

2. CONTINGUTS

2.1 Continguts llengua catalana

Unitat 1

- Comunicació: les funcions del llenguatge.
- Taller d'expressió: identificació de les funcions.
- Llengua i societat: la diversitat lingüística.
- Gramàtica: classes de paraules i classes de sintagmes.
- Ortografia: els signes de puntuació.
- Literatura: llengua, literatura i societat.
- Vocabulari: el món dels llibres.
- Emprendre: els apunts i l'esquema.

Unitat 2

- Comunicació: els texts expositius
- Taller d'expressió: identificació i anàlisi de texts
- Llengua i societat: el català en l'actualitat
- Gramàtica: el nom i l'adjectiu (gènere i nombre)
- Ortografia: les vocals
- Literatura: els temes literaris
- Vocabulari: fenòmens geològics
- Emprendre: selecció d'informació

Unitat 3

- Comunicació: l'examen
- Taller d'expressió: aprèn a estudiar
- Llengua i societat: la variació lingüística
- Gramàtica: els determinants i els pronoms
- Ortografia: la síl·laba
- Literatura: el gènere narratiu
- Vocabulari: Nadal
- Emprendre: l'autoavaluació

Unitat 4

- Comunicació: els texts narratius
- Taller d'expressió: identificació de texts narratius
- Lèxic: polisèmia i homonímia
- Gramàtica: les conjugacions verbals. Verbs regulars i irregulars
- Ortografia: l'accentuació i la dièresi
- Literatura: narrativa de tradició oral. Llegendes i rondalles.
- Vocabulari: les rondalles
- Emprendre: reflexionam sobre l'ús d'internet

Unitat 5

- Comunicació: els texts descriptius
- Taller d'expressió: anàlisi de texts descriptius
- Lèxic: la sinonímia i l'antonímia
- Gramàtica: els temps verbals. Les perífrasis
- Ortografia: l'apòstrof i la contracció. El guionet
- Literatura: la poesia. Elements formals
- Vocabulari: excursionisme
- Emprendre: elaboració d'un itinerari

Unitat 6

- Comunicació: els texts predictius i instructius
- Taller d'expressió: identificació de texts predictius i instructius
- Lèxic: abreviacions
- Gramàtica: adverbis, preposicions i conjuncions
- Ortografia: *p, b, t, d, c, g*. La *b* i la *v*
- Literatura: la poesia visual
- Vocabulari: la informàtica
- Emprendre: protecció a la xarxa

Unitat 7

- Comunicació: els texts argumentatius
- Taller d'expressió: anàlisi de texts argumentatius
- Lèxic: els neologismes. La precisió lèxica
- Gramàtica: l'oració. El subjecte. La concordança
- Ortografia: la *essa* sonora i la sorda
- Literatura: el text teatral i la representació
- Vocabulari: el teatre
- Emprendre: elaboració d'una sol·licitud

Unitat 8

- Comunicació: els texts conversacionals
- Taller d'expressió: anàlisi de texts conversacionals
- Lèxic: el sentit figurat del llenguatge. Eufemismes
- Gramàtica: l'oració. El predicat. L'oració simple.
- Ortografia: *g, j, tg, tj, x, ix, tx, ig*
- Literatura: els gèneres teatrals
- Vocabulari: embotits illencs
- Emprendre: sexisme en el llenguatge

Unitat 9

- Comunicació: els texts periodístics
- Taller d'expressió: anàlisi de texts periodístics
- Lèxic: diccionaris i altres recursos lingüístics en línia
- Gramàtica: l'oració composta. La cohesió sintàctica. Els connectors
- Ortografia: la */·/*. Consonants mudes. Consonants nasals
- Literatura: l'assaig
- Vocabulari: la cuina
- Emprendre: observació d'un quadre

2.2 Continguts llengua castellana

Unitat 1

Comunicación: funciones del lenguaje. Signos y código

Léxico: el léxico del castellano

Ortografía: acentuación de diptongos y triptongos

Gramática: las unidades lingüísticas

Literatura: temas y tópicos literarios

Unitat 2

Comunicación: el texto. Propiedades. La coherencia textual

Léxico: préstamos y extranjerismos

Ortografía: acentuación de hiatos

Gramática: clases de palabras

Literatura: personajes literarios

Unitat 3

Comunicación: los conectores. Estructurar la información

Léxico: la palabra y sus constituyentes

Ortografía: acentuación de palabras monosílabas

Gramática: demostrativos, posesivos, cuantificadores, relativos, interrogativos y exclamativos

Literatura: géneros literarios

Unitat 4

Comunicación: el texto oral. La comunicación no verbal

Léxico: las palabras derivadas

Ortografía: la letra *h*

Gramática: el sintagma nominal y el verbal

Literatura: elementos narrativos. El narrador.

Unitat 5

Comunicación: el texto oral. Planificación de discursos y conferencias.

Léxico: las palabras compuestas

Ortografía: homófonos con *h* o sin *h*

Gramática: el sintagma adjetival, adverbial y preposicional

Literatura: elementos narrativos. Los personajes, el tiempo y el espacio

Unitat 6

Comunicación: clases de textos. Textos según la forma del discurso. Los textos expositivos.

Léxico: el significado de las palabras

Ortografía: homófonos con *b* o con *v*

Gramática: sujeto y predicado

Literatura: el verso

Unitat 7

Comunicación: clases de textos. Textos según la intención del emisor. Textos prescriptivos

Léxico: las relaciones semánticas

Ortografía: la // y la y

Gramática: complementos del predicado. Complemento directo e indirecto

Literatura:

Unitat 8

Comunicación: clases de texto. Textos según el ámbito de uso. Ámbitos textuales

Léxico: la creación de significados

Ortografía: la letra x

Gramática: complementos del predicado. El atributo y el complemento predicativo

Literatura: elementos teatrales

Unitat 9

Comunicación: los medios de comunicación. La prensa digital

Léxico: la connotación

Ortografía: signos de puntuación. Signos de interrogación y exclamación

Gramática: complementos del predicado. El complemento circunstancial y el complemento de régimen

Literatura: literatura y música

Unitat 10

Comunicación: el periódico. Los géneros informativos y de opinión

Léxico: las palabras en el diccionario

Ortografía: signos de puntuación. El guion

Gramática: clases de oraciones. Copulativas, predicativas, activas, pasivas y pasivas reflejas.

Literatura: literatura y cine

Unitat 11

Comunicación: la publicidad. Los recursos publicitarios

Léxico: locuciones y frases hechas

Ortografía: signos de puntuación. La raya

Gramática: clases de oraciones. Impersonales, transitivas, intransitivas, reflexivas, recíprocas y seudorreflejas.

Literatura: literatura e Internet

Unitat 12

Comunicación: los textos en Internet. Recursos en la red

Léxico: siglas y abreviaturas

Ortografía: signos de puntuación. Los paréntesis

Gramática: análisis de la oración simple

Literatura: la literatura en la actualidad

3.CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Identificar les idees essencials i la intenció de textos orals i escrits, de diferent tipus i distint nivell de formalitat, inferir el tema general i els temes secundaris.
2. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús lingüístic per solucionar problemes de comprensió de textos orals i escrits i per a la composició i revisió progressivament autònoma dels textos propis d'aquest curs.
3. Exposar, explicar, argumentar, resumir i comentar, usant el registre adequat, organitzant les idees amb claredat, enllaçant els enunciats en seqüències lineals cohesionades, respectant les normes gramaticals i ortogràfiques i valorant la importància de planificar i revisar el text.
4. Realitzar explicacions orals senzilles sobre fets d'actualitat social, política o cultural que siguin d'interès de l'alumnat, amb l'ajuda de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
5. Saber llegir expressivament textos en prosa, literaris o no, amb entonació, ritme i volum adequats i d'acord amb les regles ortològiques.
6. Distingir els principals períodes de la literatura catalana i castellana, tenint en compte la relació amb el context historicosocial, els gèneres literaris i alguns autors significatius.
7. Comprendre l'origen i l'evolució de la llengua catalana i castellana. Copsar la situació sociolingüística actual.

TERCER CURS

4. CONTINGUTS

4.1 Continguts llengua catalana

Unitat 1

Comunicació: els texts divulgatius

Taller d'expressió: redacció d'un text divulgatiu

Lèxic: la derivació i la composició

Gramàtica: paraules, sintagmes i funcions

Taller d'ortografia: els signes de puntuació

Literatura: introducció a la literatura medieval

Taller de vocabulari: arbres i fruits

Emprendre: aprenem història

Unitat 2

Comunicació: l'exposició escrita

Taller d'expressió: redacció d'un text expositiu

Lèxic: els camps semàntics

Gramàtica: el sintagma nominal

Taller d'ortografia: el vocalisme. L'elisió. Les vocals *o/u* en posició àtona

Literatura: la lírica medieval

Taller de vocabulari: la bicicleta

Emprendre: cream un wiki

Unitat 3

Comunicació: l'exposició oral

Taller d'expressió: exposició d'un tema

Lèxic: els neologismes
Gramàtica: el subjecte. El predicat nominal
Taller d'ortografia: l'accentuació i la dièresi
Literatura: la prosa i el teatre medieval
Taller de vocabulari: les noves tecnologies
Emprendre: presentació de diapositives

Unitat 4

Comunicació: els texts instructius
Taller d'expressió: redacció de recomanacions i regles
Història de la llengua: origen de la llengua
Gramàtica: el predicat verbal. El complement directe
Taller d'ortografia: la essa sonora
Literatura: la prosa medieval. Ramon Llull
Taller de vocabulari: creences i religions
Emprendre: actualitzam els clàssics

Unitat 5

Comunicació: els texts descriptius
Taller d'expressió: descripció de persones i espais
Història de la llengua: l'època d'expansió i esplendor
Gramàtica: el predicat verbal. Altres complements (indirecte, circumstancial, atribut)
Taller d'ortografia: la essa sorda
Literatura: l'Humanisme. Bernat Metge
Taller de vocabulari: espais naturals
Emprendre: la biblioteca pública

Unitat 6

Comunicació: els texts periodístics
Taller d'expressió: redacció de notícies
Història de la llengua: la llengua en els segles XVI, XVII i XVIII
Gramàtica: combinació de pronoms. Perífrasis verbals
Taller d'ortografia: *x, ix, tx, ig*
Literatura: Ausiàs Marc
Taller de vocabulari: edificis i institucions
Emprendre: la premsa digital

Unitat 7

Comunicació: el reportatge i la crònica
Taller d'expressió: anàlisi d'un diari
Llengua i societat: llengües en contacte
Gramàtica: les preposicions i els connectors
Taller d'ortografia: *g, j, tg, tj*
Literatura: *Tirant lo Blanc*
Taller de vocabulari: aficions
Emprendre: l'etiqueta en Internet

Unitat 8

Comunicació: l'opinió

Taller d'expressió: redacció de texts d'opinió

Llengua i societat: normativització i normalització

Gramàtica: l'oració composta. La coordinació

Taller d'ortografia: les oclusives finals. Les consonants vibrants i les nasals

Literatura: la literatura dels segles XVI i XVII

Taller de vocabulari: la música

Emprendre: coneixem la cultura popular

Unitat 9

Comunicació: l'entrevista

Taller d'expressió: realització d'entrevistes

Llengua i societat: els registres

Gramàtica: l'oració composta. La subordinació

Taller d'ortografia: la *l*, *ll*, *l·l*, *tl*, *tll*. Aplecs consonàntics

Literatura: la Il·lustració a Menorca

Taller de vocabulari: avions i aeroports

Emprendre: elaboració d'una enquesta

4.2 Continguts llengua castellana

Unitat 1

Comunicación: el texto. Clases de texto. El soporte de los textos escritos

Léxico: los diccionarios

Ortografía: acentuación diacrítica

Gramática: unidades lingüísticas y funciones sintácticas

Literatura: la Edad Media. La poesía medieval.

Unitat 2

Comunicación: la cohesión textual. Mecanismos literarios de cohesión.

Léxico: formación de palabras.

Ortografía: acentuación diacrítica

Gramática: clases de sintagmas. El sintagma nominal

Literatura: la poesía medieval. *Coplas* de Jorge Manrique

Unitat 3

Comunicación: la narración. Narradores extraordinarios

Léxico: relaciones semánticas

Ortografía: uso de las mayúsculas

Gramática: clases de sintagmas. El sintagma verbal

Literatura: la prosa medieval. Don Juan Manuel

Unitat 4

Comunicación: la descripción y el diálogo. El lenguaje del diálogo

Léxico: sentido literal y sentido figurado

Ortografía: uso de las mayúsculas

Gramática: clases de sintagmas. El sintagma adjetival, adverbial y preposicional

Literatura: el teatro medieval. *La Celestina*

Unitat 5

Comunicación: la exposición. Formas de organización de los textos expositivos.

Léxico: denotación y connotación

Ortografía: homófonos con *h* y sin *h*

Gramática: la oración. Sujeto y predicado

Literatura: el Renacimiento. La poesía renacentista. Garcilaso de la Vega

Unitat 6

Comunicación: la argumentación. La argumentación en la literatura

Léxico: el cambio semántico

Ortografía: homófonos con *b* y con *v*

Gramática: complementos del predicado. Atributo y predicativo

Literatura: la poesía renacentista. Fray Luis de León

Unitat 7

Comunicación: los medios de comunicación. Medios audiovisuales de comunicación

Léxico: palabras de origen latino

Ortografía: parónimos con *ll* y con *y*

Gramática: complementos del predicado. Directo, indirecto y agente

Literatura: la prosa renacentista. El *Lazarillo*

Unitat 8

Comunicación: el texto periodístico. La prensa digital

Léxico: palabras procedentes de otras lenguas

Ortografía: ortografía de los extranjerismos

Gramática: complementos del predicado. Complemento de régimen. Complemento circunstancial

Literatura: el Barroco. La poesía barroca. Góngora y Quevedo

Unitat 9

Comunicación: la comunicación en Internet. Los blogs.

Léxico: unidades léxicas complejas

Ortografía: signos de puntuación. Punto, interrogación, exclamación, puntos suspensivos.

Gramática: clases de oraciones simples. Predicativas, copulativas, activas, pasivas, impersonales, transitivas e intransitivas

Literatura: la prosa Barroca. Quevedo

Unitat 10

Comunicación: la publicidad. Publicidad y arte

Léxico: las abreviaciones léxicas. Abreviaturas y siglas.

Ortografía: signos de puntuación. La coma y el punto y coma.

Gramática: clases de oraciones simples. Reflexivas, recíprocas

Literatura: Cervantes y el *Quijote*

Unitat 11

Comunicación: variedades sociales y de registro. Rasgos lingüísticos de la variedad coloquial

Léxico: las abreviaciones léxicas. Acortamientos. Acrónimos.

Ortografía: signos de puntuación. Los dos puntos y las comillas

Gramática: la oración compuesta

Literatura: el teatro del siglo XVI. Lope de Rueda

Unitat 12

Comunicación: las lenguas de España

Léxico: los tecnicismos

Ortografía: la norma ortográfica y la tecnología

Gramática: oraciones subordinadas

Literatura: el teatro barroco. Calderón de la Barca

5.CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Identificar les idees essencials i la intenció de textos orals i escrits, de l'àmbit públic i dels mitjans de comunicació, inferir el tema general i els temes secundaris, distingir com s'organitza la informació, contrastar explicacions i arguments.
2. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits, i per a la composició i revisió autònoma dels textos.
3. Exposar, explicar, argumentar, resumir i comentar, usant el registre adequat, organitzant les idees amb claredat, enllaçant els enunciats en seqüències lineals cohesionades, respectant les normes gramaticals i ortogràfiques.
4. Realitzar presentacions orals clares i ben estructurades sobre temes relacionats amb l'activitat acadèmica o l'actualitat social, política o cultural que admetin diferents punts de vista i diverses actituds davant d'aquests.
5. Exposar una opinió ben argumentada sobre la lectura personal de relats d'una certa extensió i novel·les des del segle XIX fins a l'actualitat.
6. Utilitzar els coneixements literaris en la comprensió i la valoració de textos breus o fragments, tenint en compte especialment les innovacions dels gèneres.
7. Distingir els principals períodes de la literatura catalana i castellana, tenint en compte la relació amb el context historicosocial, els gèneres literaris i alguns autors significatius.
8. Descriure els aspectes més elementals de la situació sociolingüística i legal de les llengües de l'Estat espanyol, tot manifestant actituds de respecte cap a les llengües i els seus parlants i fent ús dels drets lingüístics.

ÀREA DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA

SEGON CURS

1.OBJECTIUS

1. Caracteritzar l'alta edat mitjana a Europa i reconèixer la dificultat que suposa la falta de fonts històriques en aquest període.
2. Explicar l'organització feudal i quines conseqüències té.
3. Analitzar l'evolució dels regnes cristians i musulmans en els aspectes socioeconòmics, polítics i culturals.

4. Entendre els processos relatius a les conquestes i la repoblació dels regnes cristians a la península Ibèrica i les relacions que mantenen amb al-Àndalus.
5. Comprendre les funcions diverses de l'art a l'edat mitjana.
6. Comprendre la significació històrica de l'etapa del Renaixement a Europa.
7. Analitzar el regnat dels Reis Catòlics com una etapa de transició entre l'edat mitjana i l'edat moderna.
8. Entendre els processos de conquesta i colonització i les conseqüències que se'n deriven.
9. Comprendre la diferència entre els regnes medievals i les monarquies modernes.
10. Conèixer trets de les polítiques internes i les relacions exteriors dels segles XVI i XVII a Europa.
11. Conèixer la importància d'alguns autors i obres d'aquests segles.
12. Conèixer la importància de l'art barroca a Europa i a Amèrica.

2.CONTINGUTS

BLOC EDAT MITJANA

Unitat 1. L'islam i Al-Andalus

- L'aparició de l'islam
- L'islam
- L'expansió de l'islam
- L'islam a la península Ibèrica: Al-Andalus
- Del califat de Còrdova als regnes de taifes
- L'economia i la societat andalusines
- La cultura i l'art islàmic

Unitat 2. L'Europa feudal

- El naixement de l'Europa feudal
- La noblesa feudal
- Els pagesos al món feudal
- Els monestirs medievals
- L'art romànic

Unitat 3. La ciutat medieval

- La recuperació de la vida urbana
- Les activitats urbanes: l'artesania i el comerç
- La societat urbana
- La crisi de la baixa Edat Mitjana
- L'art gòtic

Unitat 4. La formació i expansió dels regnes peninsulars

- L'origen dels regnes cantàbrics
- Els primers comtats i regnes pirinencs
- L'expansió territorial dels segles XI i XII
- La península Ibèrica: trobada de cultures
- El romànic a la península Ibèrica

Unitat 5. Els grans regnes peninsulars

- La consolidació dels regnes hispànics
- La corona de Castella
- La corona d'Aragó
- Els conflictes socials i polítics a la baixa Edat Mitjana
- El gòtic a la península Ibèrica

BLOC EDAT MODERNA

Unitat 6. Renaixement i Reforma

- L'Humanisme
- El nou esperit del Renaixement
- La Reforma religiosa: la Contrareforma
- L'art del Renaixement
- La difusió del Renaixement

Unitat 7. La monarquia autoritària: els reis Catòlics

- La monarquia dels reis Catòlics
- L'articulació de la nova monarquia
- L'organització econòmica i social de la corona de Castella
- La corona d'Aragó: economia i societat
- L'Humanisme i el Renaixement a Espanya

Unitat 8. Els grans descobriments geogràfics

- Els grans viatges marítims
- Castella troba un nou continent
- La Terra és rodona
- Els pobles precolombins
- Conquesta i organització de l'imperi americà
- La colonització de l'Amèrica espanyola

Unitat 9. L'imperi dels Àustries

- L'imperi universal: Carles I
- L'imperi hispànic: Felip II
- Economia i societat hispànica al segle XVI
- La vida quotidiana a l'època dels Àustries
- El segle XVII: el declivi de l'imperi
- La crisi social i econòmica del segle XVII

Unitat 10. El segle del Barroc

- Societat i economia al segle XVII
- L'Europa de l'absolutisme
- L'art barroc: l'arquitectura, la pintura i l'escultura
- Art barroc espanyol: el segle d'or

3.CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Caracteritzar la societat feudal i les relacions entre senyors i pagesos.
2. Comprendre els orígens de l'islam i l'abast que té posteriorment.

3. Interpretar mapes que descriuen els processos de conquesta i repoblació cristianes a la península Ibèrica.
4. Descriure característiques de l'art romànic, del gòtic i de l'islàmic.
6. Distingir diferents maneres de periodització històrica: edat moderna, Renaixement, barroc, absolutisme.
5. Identificar trets del Renaixement i de l'humanisme en la història europea a partir de diferent tipus de fonts històriques.
6. Analitzar el regnat dels Reis Catòlics com una etapa de transició entre l'edat mitjana i l'edat moderna.
7. Conèixer els principals fets de l'expansió d'Aragó i de Castella pel món.
8. Explicar les diferents causes que varen conduir els europeus a descobrir Amèrica, a conquerir-la i a colonitzar-la.
9. Valorar interpretacions conflictives sobre la conquesta i la colonització d'Amèrica.
10. Distingir les característiques de règims monàrquics autoritaris, parlamentaris i absoluts.
11. Analitzar obres o fragments d'obres d'alguns autors d'aquesta època en el context en què varen ser creades.

TERCER CURS

1. OBJECTIUS

1. Identificar els processos, mecanismes i interrelacions entre fets polítics, econòmics i culturals.
2. Identificar, localitzar i analitzar, a diferents escales, els elements bàsics del medi físic i les interaccions entre els elements i els grups humans en la utilització de l'espai i dels recursos. Conèixer la problemàtica específica que planteja la utilització dels recursos en les Illes Balears.
3. Comprendre el territori com el resultat de la interacció de les societats sobre el mitjà en què es desenvolupen i al que organitzen.
4. Conèixer, localitzar i comprendre les característiques bàsiques de la diversitat geogràfica del món i de les grans àrees socioeconòmiques, culturals i polítiques així com els trets físics i humans del món, d'Europa, d'Espanya i de les Illes Balears.
5. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments històrics rellevants de la història del món, d'Europa, d'Espanya i de les Illes Balears.
6. Adquirir i emprar el vocabulari específic de geografia i història de forma que la seva incorporació al vocabulari habitual augmenti la precisió en l'ús del llenguatge i millori la comunicació.
7. Cercar, seleccionar, comprendre i relacionar informació amb els mètodes i les tècniques propis de la geografia i la història de tipus verbal, gràfic, icònic, estadístic i cartogràfic.
8. Realitzar tasques en grup i participar en debats amb una actitud constructiva, crítica i tolerant.
9. Conèixer el funcionament de les societats democràtiques, apreciament els seus valors i bases fonamentals, així com els drets i llibertats com un assoliment irrenunciable.

10. Valorar i respectar la diversitat cultural mitjançant actituds de respecte i tolerància cap a altres cultures i opinions que no coincideixin amb les pròpies, sense renunciar per això a realitzar judicis de valor.

2. CONTINGUTS

Bloc 1. Activitat econòmica i espai geogràfic

- L'aprofitament econòmic del medi físic: relacions entre naturalesa, desenvolupament i societat.
- L'activitat econòmica. Necessitats humanes i béns econòmics. Conceptes i institucions bàsiques per comprendre el funcionament de l'activitat econòmica en una economia de mercat i la seva repercussió en el desenvolupament econòmic i a les unitats familiars. Canvis al món del treball.
- Les activitats agràries i les transformacions al món rural. L'activitat pesquera i la utilització de la mar. La producció energètica (fonts renovables i no renovables) i la importància de les energies renovables. L'activitat industrial i els espais industrials. Diversitat i importància creixent dels serveis en l'economia actual. El canvi climàtic: factors i conseqüències.
- Localització i caracterització de les principals zones i focus d'activitat econòmica, amb especial referència al territori espanyol i europeu.
- Contextualització de l'economia balear dins el marc espanyol, europeu i mundial. La terciarització de les Illes Balears: evolució i situació dels sectors primari i secundari. El turisme: evolució i característiques del turisme tradicional i del turisme alternatiu. Repercussions demogràfiques, socials, culturals, econòmiques i mediambientals del turisme. Els sistemes de transport i les xarxes de comunicació de les Illes Balears.

Bloc 2. Organització política i espai geogràfic

- L'organització política de les societats. L'estat com a entitat política i geogràfica. Tipologia dels estats segons el seu règim, el seu sistema i la distribució territorial del poder. Identificació dels principis i de les institucions dels règims democràtics.
- Organitzacions supraestatals. El paper de l'Organització de les Nacions Unides. El mapa polític del món.
- L'organització política i administrativa de l'Estat espanyol i de la Unió Europea. Funcionament de les institucions espanyoles i europees. El model autonòmic espanyol. El mapa polític de l'Estat espanyol i de la Unió Europea.
- L'organització territorial de les Illes Balears: illa, comarca, mancomunitat i municipi. L'organització política de les Illes Balears i de les seves institucions. L'Estatut d'autonomia: Parlament, Presidència i Govern. Els consells insulars. El municipi.

Bloc 3. Transformacions i desequilibris al món actual

- El món contemporani: interdependència i globalització. Desenvolupament i subdesenvolupament.
- Desenvolupament desigual: Les desigualtats socioeconòmiques i ambientals. Relacions entre nord i sud. Polítiques de cooperació i solidaritat. Les grans àrees geopolítiques, geoeconòmiques i culturals del món. La situació de l'Estat espanyol al món.

- Les migracions contemporànies. Tendències i conseqüències dels desplaçaments de població al món actual.
- Riscs i problemes mediambientals. Mesures correctores i polítiques de sostenibilitat. Disposició favorable a contribuir, individualment i col·lectivament, a la racionalització en el consum i al desenvolupament humà de manera equitativa i sostenible.
- L'espai geogràfic europeu. La Unió Europea al món actual: tendències demogràfiques, econòmiques i estratègies de desenvolupament.
- La diversitat geogràfica de l'Estat espanyol. Les activitats agràries i pesqueres a l'Estat espanyol. L'espai rural. La indústria i els espais industrials espanyols. La producció energètica i minera. La terciarització de l'economia espanyola: el comerç i el turisme. El desenvolupament de les noves tecnologies.

3.CRITERIS D'AVALUACIÓ

1. Identificar els principals agents i institucions econòmiques així com les funcions que exerceixen en el marc d'una economia cada vegada més interdependent i aplicar aquest coneixement a l'anàlisi i valoració d'algunes realitats econòmiques actuals.
2. Conèixer, identificar i valorar els aspectes geogràfics de l'entorn com a resultat de les interaccions entre el medi natural i l'activitat humana.
3. Percebre i descriure els efectes mediambientals de les activitats humanes, particularment a l'Estat espanyol i a les Illes Balears.
4. Caracteritzar els principals sistemes d'explotació agrícola i ramadera existents en el món, localitzar-ne alguns exemples representatius, i utilitzar aquesta caracterització per analitzar la problemàtica del sector agrari a l'Estat espanyol i a les Illes Balears.
5. Descriure les transformacions que, en els camps de les tecnologies, l'organització empresarial i la localització, s'estan produint en les activitats, els espais i paisatges industrials; localitzar i caracteritzar els principals centres de producció en el món i a l'Estat espanyol, i analitzar les relacions d'intercanvi que s'estableixen entre països i zones.
6. Identificar el desenvolupament i la transformació recent de les activitats terciàries per entendre els canvis que es produeixen tant en les relacions econòmiques com socials. Conèixer els principals eixos de transport i comunicacions i els fluxos d'intercanvi comercial, amb especial referència a Europa, a l'Estat espanyol i a les Illes Balears.
7. Identificar i localitzar en el mapa de l'Estat espanyol les comunitats autònomes i les seves capitals, els estats d'Europa i els principals països i àrees geoconòmiques i culturals del món, reconèixer l'organització territorial, els trets bàsics de l'estructura i organització politicoadministrativa de l'Estat espanyol i la seva pertinença a la Unió Europea.
8. Descriure els trets geogràfics comuns i diversos que caracteritzen l'espai geogràfic espanyol.
9. Analitzar la situació espanyola i balear com a exemple representatiu de les tendències migratòries en l'actualitat, identificar-ne les causes, relacionar-ho amb el procés de globalització i d'integració econòmica que s'està produint, així com identificar les conseqüències tant per al territori receptor com per als països emissors, manifestant actituds de solidaritat en la valoració d'aquest fenomen.

6.- MÈTODES PEDAGÒGICS

ACTIVITATS DIVERSES INTEGRADES DINS LA METODOLOGIA D'ÀREA

6.1 GENERALS

- Realització de distints tipus de mapes: mundials, d'Europa, de l'Estat Espanyol, de les Illes Balears, polítics, lingüístics...
- Confecció de gràfics a partir de les dades proporcionades (piràmides de població...).
- Recerca d'informació als grans mitjans de comunicació.
- Ús de les biblioteques com a font d'informació.
- Recerca d'informació a partir de distintes fonts escrites i gràfiques a partir d'una sèrie de pautes a seguir.
- Elaboració de petites enquestes i capacitat d'extreure'n conclusions.
- Transcripció de les explicacions del professorat mitjançant apunts escrits.
- Anàlisi crítica de productes audiovisuals: anuncis escrits, anuncis de la televisió, vídeos didàctics, pel·lícules, etc
- Classificació dels grans gèneres literaris.
- Obtenció de les idees bàsiques d'un text.
- Lectura expressiva en veu alta.
- Ús sistemàtic i funcional de tot tipus de diccionaris.
- Identificació del tema d'un text: idees principals i secundàries.
- Lectura de textos i anàlisi guiada del seu contingut.
- Realització d'exercicis i dictats per treballar les normes ortogràfiques i el lèxic estudiat.
- Localització de ciutats i llocs d'interès.
- Lectura dels llibres de lectura obligatòria tot realitzant les proves o entregant-ne els treballs corresponents.
- Realització de distints tipus de textos creatius amb intenció primordialment literària.
- Recerca del significat i definició de les paraules.

6.2 MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT: DE REFORÇ I D'AMPLIACIÓ

Els alumnes que accedeixen a un programa de millora del rendiment acadèmic tenen una sèrie de característiques comunes (manca d'autoestima, desmotivació, baixa competència en matèries instrumentals,...) que s'han de tenir molt presents en el moment de planificar els continguts, però sobre tot, en concretar la metodologia que es farà servir.

En base a aquestes característiques comunes, però tenint en compte que no tots els alumnes de PMAR són iguals, i que s'ha de permetre que cadascun avanci al seu ritme i segons les seves possibilitats, treballarem basant-nos en els principis constructivistes del procés d'ensenyament-aprenentatge, amb l'objectiu que l'aprenentatge dels alumnes sigui significatiu i funcional. Per això intentarem seguir les següents pautes:

a) Partir sempre del que l'alumnat sap.

Es realitzarà una prova inicial a principi de curs i cada vegada que es consideri oportú per introduir continguts nous.

b) Comunicar als alumnes els objectius que han d'assolir en cada unitat didàctica. S'ha d'explicar correctament què és el que volem que aprenguin o

sàpiguen fer. Caldrà comprovar que la seva representació mental de la tasca encomanada coincideix amb la nostra i que entenen allà on pretenem arribar amb les distintes activitats.

c) Tenir present els diferents nivells de coneixements i els ritmes personals d'aprenentatge. Els alumnes amb un ritme d'aprenentatge més lent disposaran de més temps per a la realització de les activitats i/o per aconseguir els objectius prevists a la programació.

d) Presentar els continguts de forma lògica i estructurada, passant d'allò general a allò concret.

Quan s'introdueixin nous continguts s'oferirà als alumnes, mitjançant esquemes, guions o mapes conceptuais, una visió general del que s'ha d'estudiar.

e) Realitzar diversos tipus d'activitats que afavoreixin l'activitat mental constructiva dels alumnes.

f) Activitats de motivació, d'introducció, de desenvolupament, d'aplicació, d'avaluació.

g) Activitats de memorització comprensiva.

h) Activitats de raonament.

j) Realitzar activitats que promoguin la participació dels alumnes i la interacció.

k) Activitats en gran grup, en petits grups i per parelles, a més a més de les de tipus individual.

l) Afavorir l'adquisició i el desenvolupament d'hàbits de treball i estratègies d'aprenentatge

m) S'han de promoure activitats que surtin del context habitual de la classe, com recerques bibliogràfiques, observacions a l'entorn real,...

7. MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS

En aquests moments només podem fer una previsió dels materials i recursos didàctics que emprarem al llarg del curs escolar 2019-2020, ja que la pràctica diària de la docència en l'àmbit sociolingüístic ens indicarà quin nou tipus de material és més aconsellable de cara a la millora en el procés d'ensenyament-aprenentatge per part dels alumnes.

No obstant això, es pot realitzar una llista no exhaustiva de material docent disponible que serà emprat afegint-hi les adaptacions curriculars que calguin perquè respongui a les necessitats educatives dels alumnes.

L'alumnat farà servir els llibres de text corresponents a les àrees de Llengua Catalana, Llengua Castellana i Geografia i Història que es fan servir als cursos de 2n i 3r d'ESO.

Els **llibres de text** que agafarem com a referència són:

Segon ESO

- *Història Medieval*. Illes Balears. ISBN 978-84-682-4299-6. Ed. Vicens Vives
- *Història Moderna*. Illes Balears. ISBN 978-84-682-4505-8. Ed. Vicens Vives
- *Llengua catalana i literatura*. ISBN 978-84-698-1548-9. Ed. Anaya
- *Lengua castellana y literatura*. ISBN 978-84-682-3573-8. Ed. Vicens Vives.

Tercer ESO

- *Geografia humana*. ISBN 978-84-682-1921-9. Ed. Vicens Vives.
- *Geografia econòmica*. ISBN 978-84-682-5128-8. Ed. Vicens Vives.
- *Llengua i literatura catalana*. ISBN 978-84-682-3110-5. Ed. Vicens Vives.
- *Lengua castellana y literatura*. ISBN 978-84-682-3042-9. Ed. Vicens Vives.

Lectures obligatòries

- Una obra de narrativa en català i una en castellà triada per l'alumnat (guiat per la professora), de la Biblioteca del Centre si és possible. Se n'ha de fer una fitxa de lectura i una exposició oral.
- Textos poètics i textos teatrals en català i en castellà seleccionats per la professora d'autors estudiats en la part de literatura.

Llibres de lectura opcional:

Els alumnes que ho desitgin podran llegir alguna lectura de caràcter voluntari prèvia consulta a la professora, de la qual es realitzarà una fitxa i activitats orals i / o escrites i servirà per pujar nota en el trimestre corresponent

Material complementari:

Altres textos que podran ser útils al llarg dels dos cursos serien aquests, entre d'altres, evidentment:

Àrea de Geografia i Història:

- *Ciències Socials, geografia. CIVES Quadern per a la diversitat 3r ESO*. Editorial Vicens Vives.

Àrea de Llengua Catalana:

- *Llengua i literatura. Sèrie Avança*. Editorial Santillana.

Àrea de Llengua Castellana:

- *Lengua Castellana y literatura. Aprende lo básico*. Editorial Casals.

A. Escofet i altres: *Interferències ortogràfiques*, ed. Cruïlla, Crèdit de reforç, Barcelona, 1995.

J. Fortuny i altres: *Interferències lingüístiques*, ed. Teide, Crèdit variable, Barcelona, 1996.

J. Balcells. *Reforç de llengua 3*. Ortografia, gramàtica i lèxic. ed. Castellnou

David Fernández: *Ortografía Castellana*, ed. Almadraba, Barcelona, 1999.

Diccionaris.

Prensa : diaris, revistes...

Material Cartogràfic: Mapes murals, atles, mapes i plànols fotocopiats

Material audiovisual

Vídeos: inclouria reportatges d'actualitat especialment indicats per a l'Àrea de Geografia i Història.

DVD relacionats amb els continguts.

Internet: per a la recerca d'informació a la xarxa global.

Xarxes socials.

Material fotocopiable de l'Editorial Casals, Santillana i Vicens Vives.

Observacions pel que fa als criteris d'avaluació

La nota dels exàmens suposarà el 60% de la nota d'àmbit sociolingüístic. Però perquè l'assignatura d'àmbit sociolingüístic estigui aprovada. El 40% restant es calcularà tenint en compte els següents aspectes:

a) Nota del quadern de català, castellà i ciències socials. Aquest quadern s'haurà d'entregar el dia de l'examen de cada matèria que conforma l'àmbit sociolingüístic, o com a molt tard el dia següent. Hi haurà penalització en la nota del quadern si: no s'entrega el dia assenyalat; el quadern està incomplet; no es fan els deures cada dia; les respostes de les activitats es fan de manera telegràfica; hi ha un excés de faltes d'ortografia; la presentació és deficient.

b) Assistència, actitud i participació activa a classe.

c) Aquest curs hi haurà dues lectures obligatòries a 2n i a 3r, una en català i una altra en castellà, de textos teatrals per tal de realitzar les lectures a classe i d'aquesta manera potenciar la participació de l'alumnat.

A més, també s'estimularà en l'alumnat la realització de lectures de caràcter voluntari. Serà imprescindible per aprovar l'assignatura la lectura d'aquests llibres i la superació dels corresponents exàmens o treballs i/o lliurar-ne les feines corresponents encomanades.

Procediment de recuperació de Català, Castellà i Geografia i Història anteriors

Els alumnes que s'incorporen al programa de PMAR no han de recuperar les àrees pendents tret de l'assignatura de música i educació en valors, tot i que és recomanable la superació d'aquestes.